

ESPERANTISTA

REVUO POR ESPERANTO EN ĈEĤOSLOVAKIO

Eldonas Esperanto-Asocio en ĈSR, Praha XIX, Uralské nám. 9. — Redaktas dr. Stan. Kamaryt.

Ota Ginz: Esperanto na poštovních cenninách

Když se poštovní správy některých zemí rozhodly uvést na svých známkách nebo cenninách nápisy v esperantu, znamenalo to nepochybně uznání tomuto mezinárodnímu jazyku. Tak tomu rozuměli i přátelé esperanta a proto se tyto cenniny nestaly jen sběratelským předmětem filatelistů, ale nastal zde řídký případ, že se je pokouší získat, a to snad ještě horlivěji než milovníci známek, i přečetní nefilatelisté ze všech zemí světa. Jsou to průkopníci mezinárodního jazyka, kteří se snaží dostat do rukou tyto doklady oficiálního užití esperanta.

Esperanto se objevilo na poštovních cenninách při rozličných příležitostech.

V některých případech jde o oslavu události, týkající se mezinárodního jazyka samého. První poštovní známky tohoto druhu byly vydány Sovětským svazem roku 1926 u

Obr. 1.

príležitosti VI. mezinárodního sjezdu socialistických esperantistů, jenž byl konán ve dnech 6. až 9. srpna v Leningradu. Uprostřed známek v oválu je moskevský pomník Svobody a nad ním písmena SAT, iniciálky »Světového svazu beznárodnostního«, Sennacieca Asocio Tutmonda, jenž tento sjezd uspořádal. Vyšly známky dvě: 7kopějková zelená s červeným středem a 14kopějková zelená se středem fialovým (obrázek číslo 1). Pro zvýšení poštovních sazeb byla první z nich přetištěna roku 1928 černým přetištěním na 8 kop. Byly určeny původně jen pro vyplácení zásilek do zahraničí a jiné známky těchto hodnot se neměly prodávat, dokud by se náklad těchto esperantských známek nevyčerpal. Když se však potkaly s nepříznivým posudkem odborníků, zrušil lidový komisař pošt a telegrafů původní výnos a nařídil jejich prodej i pro domácí potřebu. Výtky, které byly známám sovětskými znalci činěny, byly několikeré: Sjezd byl svolán do Leningradu, ale známky k jeho počtě vydané měly vyobrazení pomníku, stojícího v Moskvě. V nápise

SAT má písmeno S jiný tvar než ostatní dvě. Podle ústavy má být srp na pravé straně, kladivo na levé, na známce je nákras opačný. Zelená barva neodpovídá odstínu, užívanému esperantisty, a esperantský emblem, zelená hvězda pěticípá, zaujímá na známce druhořadé místo. Po dobu kongresu byly známky razítkovány v Leningradu zvláštními razítky v zelené barvě. Známky takto orazítkované jsou dnes vzácné.

Roku 1927 bylo slaveno 40letí esperanta, neboť roku 1887 byla vydána první učebnice tohoto jazyka. (Mimoходом: Výtisk této učebnice je dnes ohromná vzácnost.) Tohoto výročí vzpomněl znovu Sovětský svaz pěknou známkou 14kopějkovou (obr. č. 2), jež získala v zemi vel-

Obr. 2.

kou oblibu. Je dvoubarevná, zelená a hnědá, a je na ní zobrazen též autor esperanta, varšavský lékař dr. L. L. Zamenhof, jenž zemřel roku 1917, dvacet let před tímto pěkným uznáním jemu a jeho dílu.

Roku 1936 konal se v Rio de Janeiro devátý sjezd brazilských esperantistů a byla k němu vydána známka s esperantskou hvězdou, obklopenou vlajkami (obr. č. 3). Dokola má nápis: NAŬA BRAZILA KONGRESO DE ESPERANTO — NOV — 1936 — RIO DE JANEIRO. Je zelená a má hodnotu 300 reisů.

Půl století esperanta oslavila roku 1937 Brazílie zvláštní známkou (obr. 4). Je zelená v hodnotě 300 reisů a má obraz zeměkoule ovínuté pásem, na němž je nápis: ORA JUBILEO DE ESPERANTO. V pravém hořejším rohu je datum 1887—1937. Vyšla v arších o 60 kusech, uprostřed archu jsou tři známky neotištěny a na tom místě je zelený nápis portugalský: CONTEM 60 SÊLOS (= obsahuje 60 známek). Roku 1939

Obr. 3.

Obr. 4.

byla nalezena tato jubilejní známka ve Spojených státech severoamerických nezoubkovaná. Takový arch existuje patrně jediný.

V dubnu 1945 vydala pak Brazílie další dvě příležitostné známky k 10. esperantskému sjezdu. Jako některé jiné brazilské známky z tohoto období jsou i tyto dvě dosti neumělé. Z nich jedna, zelená, o hodnotě 30 centavos (obr. č. 5), znázorňuje ženu, jež zdvihá nad hlavu pěticipou

Obr. 5.

Obr. 6.

hvězdu. Paprsky hvězdy ozařují na zeměkouli Brazílii. Druhá (obr. č. 6) je letecká, v barvě hnědé a s hodnotou 1,20 cruzeiros. Je na ní portrét dr. Zamenhova. Na obou známkách je stejný nápis: DEKA BRAZILIA KONGRESO DE ESPERANTO RIO DE JANEIRO, APRILIO 1945.

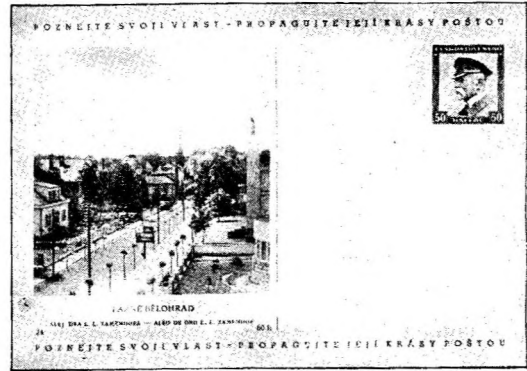
U příležitosti 30. sjezdu bulharských esperantistů, konaného v září letošního roku v Plovdivu, a k oslavě šedesátiletí esperanta byla vydána v Bulharsku červenoohnědá známka o výplatní hodnotě 20 lvů s příplatkem 10 lvů (obr. č. 7). Znáznorňuje obrysy Bulharska se zelenou hvězdou esperantskou uprostřed. Má nápis: 1887 ESPERANTO 1947, a pod tím: 30 JUBIL. KONGRESO 1947.

Obr. 7.

Do této kategorie dlužno zařadit i šest poštovních edic československých, vyšlých v letech 1937 a 1938. Jsou to obrázkové dopisnice s esperantskými náměty a nápisy česko-esperantskými.

Roku 1937 vyšly 2 dopisnice s T. G. Masarykem na 50haléřové známce:

Obr. 8.

č. 24 Lázně Bělá. Alej dr. L. L. Zamenhova — Aleo de dro L. L. Zamenhof (obr. č. 8).

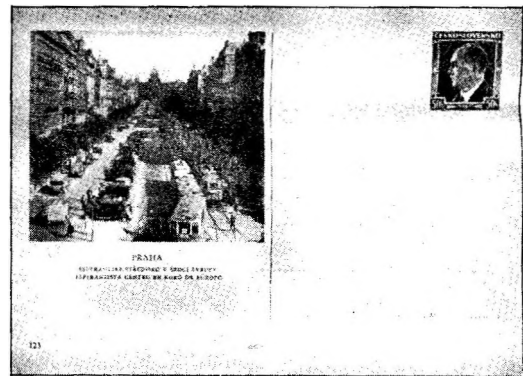
č. 103 Brno. Město Zelené stanice s pravidelným esperantským vysíláním — Urbo de Verda Stacio kun regula esperanta radio-sendo.

Roku 1938 byly vydány 4 dopisnice s 50haléřovou známkou (dr. Edv. Beneš):

č. 71 Lázně Bělá. Nápis jako na č. 24.

č. 72 Lázně Bělá. Esperantské letoviště — Esperantista libertempejo.

č. 123 Praha. Esperantské středisko v srdci Evropy — Esperantista centro en koro de Eŭropo (obr. č. 9).

Obr. 9.

č. 206 Brno. Nápis jako na č. 103.

V jiné skupině poštovních cennin bylo užito esperanta jakožto neutrálního jazyka k upozornění světa na některé události, o nichž má být vzbuzen mezinárodní zájem.

První známku s tímto cílem vydal SSSR, jenž roku 1925 na dvou známkách (modré 7kopějkové a tmavě zelené 14kopějkové (obr. č. 10 a 11)

Obr. 10.

Obr. 11.

Obr. 3.

Obr. 4.

byla nalezena tato jubilejní známka ve Spojených státech severoamerických nezoubkovaná. Takový arch existuje patrně jediný.

V dubnu 1945 vydala pak Brazílie další dvě příležitostné známky k 10. esperantskému sjezdu. Jako některé jiné brazilské známky z tohoto období jsou i tyto dvě dosti neumělé. Z nich jedna, zelená, o hodnotě 30 centavos (obr. č. 5), znázorňuje ženu, jež zdvihá nad hlavu pěticipou

Obr. 5.

Obr. 6.

hvězdu. Paprsky hvězdy ozařují na zeměkouli Brazílii. Druhá (obr. č. 6) je letecká, v barvě hnědé a s hodnotou 1.20 cruzeiros. Je na ní portrét dr. Zamenhofa. Na obou známkách je stejný nápis: DEKA BRAZILIA KONGRESO DE ESPERANTO RIO DE JANEIRO, APRILU 1945.

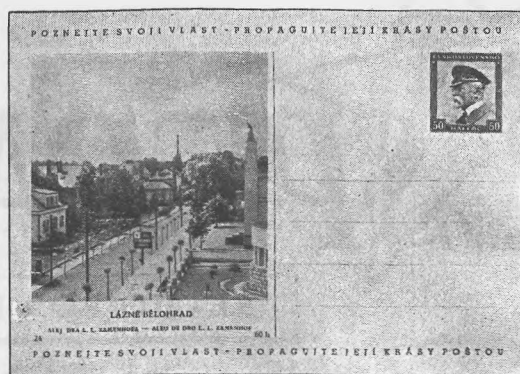
U příležitosti 30. sjezdu bulharských esperantistů, konaného v září letošního roku v Plovdivu, a k oslavě šedesátiletí esperanta byla vydána v Bulharsku červenoohnědá známka o výplatní hodnotě 20 lvů s příplatkem 10 lvů (obr. č. 7). Znázorňuje obrisy Bulharska se zelenou hvězdou esperantskou uprostřed. Má nápis: 1887 ESPERANTO 1947, a pod tím: 30 JUBIL. KONGRESO 1947.

Obr. 7.

Do této kategorie dlužno zařadit i šest poštovních edic československých, vyšlých v letech 1937 a 1938. Jsou to obrázkové dopisnice s esperantskými náměty a nápisy česko-esperantskými.

Roku 1937 vyšly 2 dopisnice s T. G. Masarykem na 50haléřové známce:

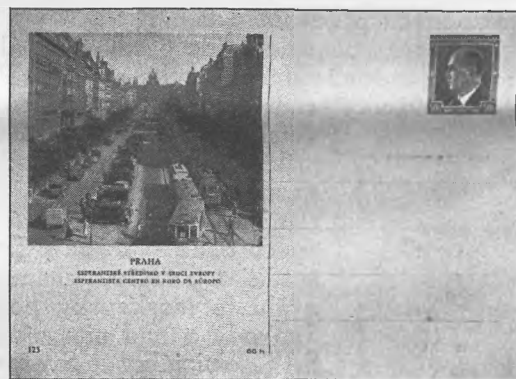

Obr. 8.

- č. 24 Lázně Bělohrad. Alej dr. L. L. Zamenhofa — Aleo de dro L. L. Zamenhof (obr. č. 8).
- č. 103 Brno. Město Zelené stanice s pravidelným esperantským vysíláním — Urbo de Verda Stacio kun regula esperanta radio-sendo.

Roku 1938 byly vydány 4 dopisnice s 50haléřovou známkou (dr. Edv. Beneš):

- č. 71 Lázně Bělohrad. Nápis jako na č. 24.
- č. 72 Lázně Bělohrad. Esperantské letoviště — Esperantista libertempejo.
- č. 123 Praha. Esperantské středisko v srdci Evropy — Esperantista centro en koro de Eŭropo (obr. č. 9).

Obr. 9.

- č. 206 Brno. Nápis jako na č. 103.

V jiné skupině poštovních cennin bylo užito esperanta jakožto neutrálního jazyka k upozornění světa na některé události, o nichž má být vzbuzen mezinárodní zájem.

První známku s tímto cílem vydal SSSR, jež roku 1925 na dvou známkách (modré 7kopějkové a tmavě zelené 14kopějkové (obr. č. 10 a 11)

Obr. 10.

Obr. 11.

připomíná esperantským nápisem INVENTISTO DE RADIO POPOV zásluhu ruského inženýra A. S. Popova na velkém vynálezu radia. Známkou přináší vynálezce podobiznu, v pozadí jsou stěžně radiostanice. Roku 1928 byla 7kopějková hodnota opatřena červeným přetiskem: »8 kop.«. Tyto dvě známky jsou vůbec první, na nichž se esperanto objevilo.

Na r. 1928 připravoval Sovětský svaz k oslavě 100. výročí smrti L. N. Tolstého dvě známky, z nichž jedna měla mít esperantský nápis. Známkou zobrazovala Tolstého za pluhem podle známého obrazu Řepinova. K vydání těchto známek nedošlo.

Roku 1929 vydává SSSR dvě další známky s texty v esperantu, obě ukazují význačné stavby socialistického státu. Modrá 1rublová (obr. č. 12) telegrafní ústřednu v Moskvě, projektovanou sovětským architektem Rechbergem (nápis: CENTRÁ TELEGRAFO MOSKVO), druhá

Obr. 12.

Obr. 13.

o hodnotě 3 rublů v barvě zelené a hnědé (obr. č. 13) má nápis: VOLĤOV — HES JE LA NOMO DE LENIN (HES = Hidro-elektra stacio) s vyobrazením Leninovy elektrárny na řece Volchov. Známkou 1rublová existuje se zoubkováním 10½, 12 a nezoubkovaná.

Brazílie upozornila svět na své veletrhy známkami s esperantským textem. Roku 1935 vychází podlouhlá známka modrá o hodnotě 200 reisů s nápisem: OKA INTERNACIA SPECIMENA FOIRO RIO DE JANEIRO BRAZILIO (obr. č. 14), roku 1936 podobná známka červená o stejné hodnotě, jež nese nápis: IX INTERNACIA SPECIMENA FOIRO RIO DE JANEIRO BRAZILIO

Obr. 14.

Obr. 15.

(obr. č. 15).

Na celinách se objevilo esperanto v četných případech a v rozličných zemích. Zmínili jsme se zde již o dopisnicích československých.

Jedním z hlavních účelů obrázkových dopisnic je povzbuzení turistického ruchu. K zvýšení tohoto účinku přidaly některé státy pod obrázků texty esperantské.

Roku 1933 vydala Brazílie 20 takových lístků, vesměs s obrazy z Rio de Janeiro. Hodnota známky 100 reisů, barva šedofialová. Mají vysvětlení portugalské a esperantské. Mimo to je vedle nápisu Cartão postal ještě esperantský Poštikarto. Roku 1934 následovalo dalších 39 lístků podobně upravených v barvě světlehnědé s obrázky ze všech brazilských států.

Brazilská poštovní správa uvedla do oběhu roku 1936 2 obrázkové dopisní papíry s 3 obrazy města Rio de Janeiro. Mají tento snadno srozumitelný esperantský nápis: Nur per vizito al Brazilo, komencante de Rio de Janeiro —, la tiel nomata Mirinda Urbo — oni povas taksii la naturdotojn kaj ekonomiajn kapablojn de tiu lando. Tyto dopisní papíry, vydané poštou, nemají však vtištěnu poštovní známku a nenáleží tudíž snad do sbírky poštovních cennin, jsou však zajímavým dokladem, jak široce užívá brazilská pošta esperanta.

Roku 1945 vydali v Brazílii tak zvanou »Serii vítězství« o pěti známkách. Vyšlo také jejich přepychové vydání na kartoně, nezoubkované, svázané v sešítku. Připojen je popis v jednom ze 7 rozšířených jazyků. Jedním z nich je esperanto.

Při XIX. světovém kongresu esperantském, jenž se sešel roku 1927 v Gdansk, vydalo toto tehdy »svobodné město« celkem 22 dopisnic, pod jejichž obrázky byl dán text německý a esperantský. Pro vnitřní styk byly zelené (11 kusů) se známkou 10 pf., pro cizinu červené (11 kusů se stejnými obrazy) s 20 pf. známkou.

V Holandsku vyšly nákladem pošty skvělé reprodukce fotografií na oficiálních lístcích, určených pro cizinu. Byly to roku 1937 24 kusy, roku 1938 12 kusů, t. zv. »Serie krajín«, v dubnu 1939 »Serie mlýnů« o 24 kusech, v srpnu 1939 čtvrtá a zatím poslední »Serie zámků« o 24 kusech. Všechny mají 7½ cent. známky barvy červené a texty vedle holandských esperantské. V srpnu 1946 byly přetištěny známky posledních tří serií černou číslicí »5« a zbylý náklad byl spotřebován ve vnitrozemí.

Malé Liechtensteinsko vydalo tyto lístky s esperantskými texty: roku 1930 6 kusů v barvě červené se známkou 20 rappů, roku 1931 20 lístků, z nichž 10 fialových s tmavozelenými obrazy a známkou o 10 rappech, 10 červených se stejnými obrazy v barvě hnědé a se známkou o 20 rappech. Roku 1935 vyšly stejné lístky bez obrázků, ale zůstal na nich esperantský nápis Poštikarto. Známkou 20rappové byly roku 1938 přetištěny velkým přetiskem přes celou známku na hodnotu 10 rappů.

Maďarská pošta uvedla esperantské texty na 4 vydáních svých obrázkových dopisnic. Roku 1933 vyšlo 16 lístků šedofialových se známkou 16fillerovou, roku 1935 15 lístků šedozelených se známkou o 10 fillerech, stejného roku 1 dopisnice stejné úpravy, avšak s 2 fillery příplatku ve prospěch turistického ruchu a roku 1937 16 lístků v barvě tmavozelené se známkou o 10 fillerech.

V Rakousku vyšla roku 1936 řada 50 obrázkových dopisnic s nápisem v esperantu. Lístky

připomíná esperantským nápisem **INVENTISTO DE RADIO POPOV** zásluhu ruského inženýra A. S. Popova na velkém vynálezu radia. Znamka přináší vynálezce podobiznu, v pozadí jsou stěžně radiostanice. Roku 1928 byla 7kopějková hodnota opatřena červeným přetiskem: »8 kop.«. Tyto dvě známky jsou vůbec první, na nichž se esperanto objevilo.

Na r. 1928 připravoval Sovětský svaz k oslavě 100. výročí smrti L. N. Tolstého dvě známky, z nichž jedna měla mít esperantský nápis. Znázorňovala Tolstého za pluhem podle známého obrazu Řepinova. K vydání těchto známek nedošlo.

Roku 1929 vydává SSSR dvě další známky s texty v esperantu, obě ukazují význačné stavby socialistického státu. Modrá 1rublová (obr. č. 12) telegrafní ústřednu v Moskvě, projektovanou sovětským architektem Rechbergem (nápis: **CENTRA TELEGRAFO MOSKVO**), druhá

Obr. 12.

Obr. 13.

o hodnotě 3 rublů v barvě zelené a hnědé (obr. č. 13) má nápis: **VOLĤOV — HES JE LA NOMO DE LENIN** (HES = Hidro-elektra stacio) s vyobrazením Leninovy elektrárny na řece Volchov. Znamka 1rublová existuje se zoubkováním 10½, 12 a nezoubkovaná.

Brazílie upozornila svět na své veletrhy známkami s esperantským textem. Roku 1935 vychází podlouhlá známka modrá o hodnotě 200 reisů s nápisem: **OKA INTERNACIA SPECIMENA FOIRO RIO DE JANEIRO BRAZIL** (obr. č. 14), roku 1936 podobná známka červená o stejné hodnotě, jež nese nápis: **IX INTERNACIA SPECIMENA FOIRO RIO DE JANEIRO BRAZIL**

(obr. č. 15).

Na celinách se objevilo esperanto v četných případech a v rozličných zemích. Zmínili jsme se zde již o dopisnicích československých.

Jedním z hlavních účelů obrázkových dopisnic je povzbuzení turistického ruchu. K zvýšení tohoto účinku přidaly některé státy pod obrázkův texty esperantské.

Obr. 14.

Obr. 15.

Roku 1933 vydala Brazílie 20 takových lístků, vesměs s obrazy z Rio de Janeiro. Hodnota známky 100 reisů, barva šedofialová. Mají vysvětlení portugalské a esperantské. Mimo to je vedle nápisu **Cartão postal** ještě esperantský **Poŝtkarto**. Roku 1934 následovalo dalších 39 lístků podobně upravených v barvě světlehnědé s obrázky ze všech brazilských států.

Brazilská poštovní správa uvedla do oběhu roku 1936 2 obrázkové dopisní papíry s 3 obrazy města Rio de Janeiro. Mají tento snadno srozumitelný esperantský nápis: **Nur per vizito al Brazilo, komercante de Rio de Janeiro — la tiel nomata Mirinda Urbo — oni povas taksi la naturdotojn kaj ekonomiajn kapablojn de tiu lando**. Tyto dopisní papíry, vydané poštou, nemají však vtištěnu poštovní známku a nenáleží tudíž snad do sbírky poštovních cennin, jsou však zajímavým dokladem, jak široce užívá brazilská pošta esperanta.

Roku 1945 vydali v Brazílii tak zvanou »Serii vítězství« o pěti známkách. Vyšlo také jejich přepychové vydání na kartoně, nezoubkované, svázané v sešitku. Připojen je popis v jednom ze 7 rozšířených jazyků. Jedním z nich je esperanto.

Při XIX. světovém kongresu esperantském, jenž se sešel roku 1927 v Gdansku, vydalo toto tehdy »svobodné město« celkem 22 dopisnic, pod jejichž obrázky byl dán text německý a esperantský. Pro vnitřní styk byly zelené (11 kusů) se známkou 10 pf., pro cizinu červené (11 kusů se stejnými obrazy) s 20 pf. známkou.

V Holandsku vyšly nákladem pošty skvělé reprodukce fotografií na oficiálních lístcích, určených pro cizinu. Byly to roku 1937 24 kusy, roku 1938 12 kusů, t. zv. »Serie krajin«, v dubnu 1939 »Serie mlýnů« o 24 kusech, v srpnu 1939 čtvrtá a zatím poslední »Serie zámků« o 24 kusech. Všechny mají 7½ cent. známky barvy červené a texty vedle holandských esperantské. V srpnu 1946 byly přetištěny známky posledních tří serií černou číslicí »5« a zbylý náklad byl spotřebován ve vnitrozemí.

Malé Liechtenšteinsko vydalo tyto lístky s esperantskými texty: roku 1930 6 kusů v barvě červené se známkou 20 rappů, roku 1931 20 lístků, z nichž 10 fialových s tmavozelenými obrazy a známkou o 10 rappech, 10 červených se stejnými obrazy v barvě hnědé a se známkou o 20 rappech. Roku 1935 vyšly stejné lístky bez obrázků, ale zůstal na nich esperantský nápis **Poŝtkarto**. Znamky 20rappové byly roku 1938 přetištěny velkým přetiskem přes celou známku na hodnotu 10 rappů.

Maďarská pošta uvedla esperantské texty na 4 vydáních svých obrázkových dopisnic. Roku 1933 vyšlo 16 lístků šedofialových se známkou 16fillerovou, roku 1935 15 lístků šedozeleňých se známkou o 10 fillerech, stejného roku 1 dopisnice stejné úpravy, avšak s 2 fillery příplatku ve prospěch turistického ruchu a roku 1937 16 lístků v barvě tmavozelené se známkou o 10 fillerech.

V Rakousku vyšla roku 1936 řada 50 obrázkových dopisnic s nápisy v esperantu. Lístky

Obr. 16.—19.

jsou v barvě červené a mají známku v ceně 35 grošů.

Jiného rázu jsou poštovní cenniny s esperantskými texty, vydávané hromadně v Sovětském svazu. Zde nejde o obrázkové dopisnice, nýbrž o všechny běžné cenniny, určené pro cizinu. Nápisy v jiných cizích jazycích jsou zde nahrazeny neutrálním esperantem. Některé z nich mají také rozličné výzvy, jako: Vizitu Kaŭkazon! (= Navštivte Kavkaz!) a pod. (Obr. 16.—19.)

Mají nápis v některém z jazyků Sovětského svazu a vedle něho znění esperantské. Patrně na zákrok Mezinárodní poštovní unie byly přidány později ještě nápisy francouzské.

Je jich velký počet. G. Saĝet z Elbeufu jich vypočítává ve svém katalogu 111, ale je si vě-

dom, že tento počet není úplný. Pro sběratele esperantských cennin jsou zajímavé svými nápisy: Pošta karto, Pošta karto kun afrankita respondo, Fermita letero atd. Vycházely od roku 1926 a Saĝet zaznamenává poslední vydání z roku 1936, zatím však není možno získati spolehlivé podrobné údaje.

V dalších letech se esperanto na poštovních cenninách SSSR již neobjevuje. Vysvětluje se to všeobecnou tendencí tamních úřadů, které nepovažují pro dnešní nesnadnou dobu za vhodné uživatí a tím podporovati snadný prostředek obecného mezinárodního styku, za nějž dlužno esperanto považovati.

(Otištěno s lask. svolením „Československé filatelie“ z 10. a 15. čísla tohoto časopisu.)

RIDINDAJ LUDEMULOJ II.

En la samtitola artikolo (pĝ. 63) mi esprimis suspekton, ke sinjoroj prof. Dr. Manders, aŭtoro de la verko „Vijf kunsttalen“, kaj redaktoro Teo Jung intencas revivigi la mortintajn provojn fari perfortajn ŝanĝojn en Esperanto. Mi malaprobis tian senutilan planon, ĉar la absoluta perfekteco de la artefarita aposterioria lingvo estas neefektivigebla postulo de ridindaj ludemuloj sen kompreno por la bezonoj de la praktika vivo kaj ĉar ĉiuj ĝisnunaj spertoj montras, ke la perfekteco mem havas absolute neniun influon je la sukcesoj de artefarita lingvo (tiam naivaj konvinkon povis havi la unuaj esperantistoj, sed ne la nunaj, havantaj spertojn pri grandegaj sukcesoj de perfektegaj konkurantoj de Esperanto).

S-o Manders protestas kontraŭ tia klarigo pri liaj intencoj kaj asertas, ke li neniam sentis nek sentas la bezonon ion reformi, ke en lia tuta verko estas eĉ ne unu reformpropo-
no, ke lia verko nenial kaj neniel volas instigi al reformoj, kontraŭe ĝi avertas kontraŭ ŝanĝoj, ke sekve oni ne povas mallaŭdi lian verkon pro tendenco, kiun ĝi tute ne havas.

Se estas tiel, mi tion kun ĝojo konstatas kaj

sciigas al la legantoj de mia artikolo petante pardonon de s-o Manders, ke mi — kontraŭvole — estis eble maljusta al li.

Tamen mirigas min, ke s-o Manders jam antaŭe ne protestis same kontraŭ la raporto de s-o Jung pri lia libro en „Heroldo de Esperanto“ (n-o 11). Ne posedante la nederlandan lingvon, mi ne povas koni la verkon mem, tial mi devis ĉerpi informojn el la longa raporto de s-o T. J. El la raporto rezultas tre klare — se estos necese, mi citos kelkajn lokojn tion pruvantajn — ke la aŭtoro de la libro proponas necesajn ŝanĝojn, juĝante, ke post sesdekjaraj spertoj oni povus kun pli granda sukceso ripeti provon, kiun faris dro Zamenhof post ses kaj duonjara praktika laborado kaj elprovado (tuŝas reformprojektojn, rifuzitajn de esperantistoj en 1893). Mia kulpo, kiun mi tre bedaŭras, estas, ke mi fidis la raporton de s-o Jung, kontraŭ kiu s-o Manders ne protestis. Ne estas mia kulpo, se la informoj de s-o T. J. ne estas ĝustaj kaj se s-o Manders toleris, ke s-o Jung parolu pri siaj opinioj kvazaŭ pri liaj. S-o Manders, pardonu!
HKB.

Katalogo de oficialaj poŝtaĵoj kun esperanta teksto, kompilita de G. Saĝet, Elbeuf. Spec. numero de Interligilo, organo de ILEPTT, 16 pĝ 17×25 cm kun detalaj indikoj kaj multaj ilustraĵoj. Por Kčs 8.50 liveras afrankite Librovendejo de EAĈSR.

Psychická revue. Al nia 7-a numero estis almetita prospekto de tiu ĉi revuo. Ni rekomendas al niaj legantoj atenti ĝian enhavon.

Vizitu Kroměříž en 1948! La bela urbo Kroměříž en centro de Moravio invitas al vizito dum somero 1948. Okazas tie interesa ekspozicio „Cent jaroj de la ĉeĥa nacia vivo“, sed ankaŭ cetere meritas tiu ĉarma loko ĉies viziton. Ni almetas al nuna numero informan prospekton, al kiu dediĉu niaj legantoj konvenan atenton. — Ĉeĥoslovakaj esperantistoj sendu ĝin al siaj eksterlandaj amikoj.

RAPORTO

*Mi staros ĉe l'maldekstra flank',
la lasta en vic-ord'.
Pri mia peĵ' eĉ kamarad'
ne scios. Eĉ pri vort'!
Mi kalkan-kune, pinto-dise staros,
pri stranga sonĝo mi raporton faros
kaj diros ĉe l' raport'!*

*Raportas mi pri stranga sonĝ',
sinjoro kapitan'!
Estis milit'. Mi sur la kamp'
palmorta kuŝis jam.
Kaj ĉe mi falis ĵus ĉevalo via,
nin trafis sorto same agonio...
Eble laŭ dia plan'.*

*Tagiĝis jam, ĉar ruĝa estis Lun'...
Leviĝis kap' de l' best'.
Oj, stranga afer': Gi havis kiel mi
paŭtruon tra intest'!
Ho kian veon la okul' rebrilis,
en ĝi demandis iu, iu miris
kun malespera gest'.*

*Ĉar kreso floras kaj aromas herb'
kaj trifolia kamp'.
Sed ĝi... ĉeval'... (ĉu ion kulpis ĝi?),
ĝi sangas el la flank'.
Ho kial sur ĝi sidis sed ne sidas oni,
kaj l'okul' ne konas, kvankam volus koni,
kaj sekas, sekas lang'.*

*Oj, sekas lang'... Kaj heni volus ĝi.
Demandi pri respond':
Kial kun vi, ho kara, ora Sun',
ne eblos plu renkont'?
Kial la hufoj ne plu tintos poste?
La kruroj plumbaj...? Sango haltas froste...?
Ho, dancu, dancu, Mond'!*

*Raportas mi, ho kapitan',
ke estis ĝi terur'.
El kavoj kreskis okulpar'
krianta en tortur':
Ĉu eble scias mi pri argumento,
kial ĝi kuŝas kun truita ventro...
Kion mi diru nur?*

*Raportas mi, ho kapitan',
(ĝin jam eldiru mi!):
La hom' ja iras, se ordonas ĉef',
ke morti iru li.
Sed por ĉevaloj mi indulgon petas!
La best' terure ja demandojn metas,
kial ne vivu ĝi!*

El la ĉefu tradukis T. Pumpr.

KRONIKO ENLANDA

Kvardek jaroj da laboro de Rudolf Hromada.
Li naskiĝis la 9-an de novembro 1890 kaj en oktobro 1907 li fariĝis esperantisto kiel studanto de liceo. Li lernis la lingvon el la fama malgranda Ĉeĵka-lernolibro. Kaj ĉar li estas homo aktiva, li tuj fariĝis aktivulo esperantista. Jam en jaro 1911 aperas de li tradukita Popolsumigo en Aŭstrio, kaj la lingvaĵo de tiu traduko povas esti rigardata modela ankoraŭ hodiaŭ. Kiam la 1-an de februaro 1920 estis fondita Ĉeĥoslovaka Asocio Esperantista, li fariĝis ĝia sekretario kaj estis li, kiu metis bazon por la altnivela tradicio, kiun ĉeĥoslovaka movado akiris organize. Restis en tiu funkcio, elĉerpanta tempon kaj nervojn, ĝis 1931. En la jaro 1923 li transprenis eldonadon kaj redaktadon de La Progreso kaj kreis tradicion de nacia propaganda revuo, kiu ĝis nun estas imitinda. Ĉe fondo de Internacia Centra Komitato en jaro 1924 li estis elektita ano de la 6-membra estraro kaj plenumadis tiun funkcion ĝis 1930. Periodo de ICK estas tempo de la plej bona organiza stato de la movado. Ĉeĥo estis tiam kunlaboranto tre valora.

Sed la organizado de esperantismo ne ŝajnas esti ĉefa tasko, kiun Hromada amas, kvankam li akiris rezultojn tiom ŝatindajn. Ŝajnas, ke por li amindaĵo plej preferata estas la lingvo mem. Li fariĝis fakulo pri preskaŭ ĉiuj lingvaj problemoj, teoriaj kaj praktikaj. Li ne sole estas eminenta esperanto-stilisto, li estas same klera teo-

riisto de Esperanto. Kaj samtempe li estas kon-
anto funda de poezio kaj ĝia amanto, mi dirus
eĉ pruda. Ne estis publikigitaj multaj liaj poem-
tradukaĵoj, sed ĉiuj eminentas. Ekzistas multaj
liaj tradukoj poeziaj nepresitaj, ĉar poeto sentas
embarason kaj ne scias, ĉu la verkajo respondas
al la sonĝo.

Dum tiuj kvardek jaroj multo estis farita por
Esperanto kun helpo de Hromada. Sen li ĝi
estus estinta alimaniere, ofte malplibone. Nun-
tempe li influas disaŭdigon. Aŭskultu lin, kiam
li legas sian Esperanto-kronikon, aŭskultu lin,
kiam li iam raportas pri Semajno en Ĉeĥoslo-
vakio. Komparu la lingvaĵon, la stilon, la temojn,
la voĉkoloron, la elparoladon! Ĉio estas uzebla
kiel modelo por la ceteraj, precipe ankaŭ por
la novuloj. Stranga afero: dum tiuj kvardek ja-
roj neniam okazis, ke ni danku al Hromada pro
la oferoj, kiujn li donacis al ni, kvankam ni
esperantistoj estas homoj ĝenerale tre laŭdemaj
pri si mem. Stranga afero! Li do akceptu tiujn
ĉi modestajn vortojn de laŭdo almenaŭ hodiaŭ.
Ili ne estos ofte ripetataj. (Kamarýt.)

Esperanto en ĉeĥaj komercaj akademioj. Sub
tiu ĉi titolo mi skribis en la 6-a numero de
Esperantista: „... ni do prave povas konjekti,
ke Esperanto kiel nedeviga fako ĉe komercaj
akademioj kaj lernejoj estas fakto.” Mi mem
estis konvinkita, ke nian sukceson povas nenio
plu endanĝerigi, ĉar nian proponon — enkon-
duki Esperanton en la komercan lernejaron —
akceptis la Studinstituto pro la Komerca Lern-
ejo kaj proponoj de tiu ĉi instituto estis de la
ministerio por instruado ĝis nun aprobataj. Ta-
men mia singardemo — „ni povas konjekti” —
montriĝis bedaŭrinde pravigita: la ministerio
forstrekis el la vico de nedevigaj lingvoj. pro-
ponitaj de la Studinstituto, la latinan kaj Espe-
ranton. La kialo? Supozeble ŝparemo.

Restis do la jenaj lingvoj, instruataj en la ko-
mercaj akademioj kiel lingvoj nedevigaj: la ang-
la, franca, pola, serbokroata, rumana, itala, his-
pana, portugala kaj germana. Jen ekzemplo:
studento, kiu elektis la francan kiel lingvon re-
lative devigan, povas krome elekti la anglan
kaj germanan kiel lingvojn nedevigajn, entute
do 4 fremdajn lingvojn: la rusan kiel devigan
por ĉiuj, la francan kiel relative devigan kaj la
anglan kaj germanan kiel nedevigajn lingvojn.
Ĉu junulo, ŝarĝita per specialaj temporabaj
fakoj de komerca akademio, kapablas k r o m e
studí kaj e l l e r n i kvar fremdajn lingvojn? Jen
kian labirintan vojon devas lami juna homo an-
stataŭ iri rektan vojon, celantan al ĉiuj popoloj
de l'mondo, la vojon de Esperanto! (Th. Kilian,
estro de la lerneja sekcio.)

En komercaj akademioj slovakaj estas dum
tiu ĉi lernejjaro instruata Esperanto oficiale kiel
laŭvola fako en Bratislava (prof. Vlado Jukl),
Trenčín (profesoroj Místrík kaj Procházka) kaj
Turč. Sv. Martin (faka instruisto J. V. Dolin-
ský). En ĉeĥaj akademioj ĝi ne estas instruata,
ĉar en la nova instruplano, spite esperon de nia
komisionestro, apogitan sur debato en la kun-

veno de profesoroj de la komercaj lernejoj (vidu
paĝon 66!) Esperanto ne aperis. Restas nenio ol
daŭrigi en nia klopodado.

E-instruado en burĝaj lernejoj en Liberec. En
septembro de tiu ĉi jaro komencis oficiala in-
struado de E. kiel laŭvola fako en ĉiuj burĝaj
lernejoj de tiu ĉi urbo. Oni instruas en kvaraj
klasoj kaj en la unujara kurso, po du horoj semaj-
ne. En I-a burĝa lernejo en du grupoj (kvara
klaso kaj unujara kurso) sume 66 lernantoj, en
II-a burĝa lernejo du grupoj sume 58 lernantoj,
en la IV-a burĝa lernejo unu grupo el la ambaŭ
klasoj 36 lernantoj, en burĝa lernejo en Pavlovi-
ce 2 grupoj el la kvara klaso kaj el unujara kur-
so sume 52 lernantoj, en burĝa lernejo en Horní
Růžodol 2 grupoj sume 53 lernantoj. Oni uzas
Kilian-lernolibron. Entuziasmo de lernantoj kaj
instruantoj estas modela. Pri oficiala aprobo pe-
tis la Urba lerneja komitato ĉe Landa lerneja
konsilantaro. Tiun grandstilan provon ni dankas
precipe al direktoro de la burĝa lernejo s-o Sta-
nislav Knížek kaj al lerneja distrikta inspektoro
Nozar.

Dum la Aŭtuna foiro de Praha (4.—14-an de
septembro) ni trovis en Nova Foira Palaco du
indikojn, ke Esperanto estas uzata: La stando
n-ro 3166 de la ĉemizfabriko Bratří Graubne-
rové, Strážnice, atentigis per esperanta flageto,
ke internacia lingvo estas tie parolata, sama ŝil-
do estis ankaŭ sur stando n-ro 4192 de la Entre-
prenoj DE PE, kiuj fabrikas tirfermilojn (zdrho-
vadla). Ni scias tamen, ke pli multaj esperant-
istoj deĵoris dum la foiro kaj certe konvenis, ke
ili publike montru sian lingvoscion. Ĉar por pru-
vi la jaman eblecon de negocado per Esperanto,
nepre devas prezenti sin ĉiuj, kiuj laboras en iu
ajn entrepreno komerca, banko, fabriko, asekur-
ejo ktp. Adresaro de entreprenoj, kiuj havas
inter siaj oficistoj ankaŭ esperantiston, estus
jam nun impona. Ŝajne tio estas la sola vojo,
kiel atingi sur tiu ĉi kampo iajn rezultojn. Ko-
merca konferenco en Venezia decidis antaŭ
multaj jaroj instigi starigon de tia listo, sed la
afero ne efektiviĝis, ĉar mankis persono, kiu
povus gvidi la laboron. Se ni liberigis de aliaj
taskoj, ni reprenos tiun aferon kaj instigos inter-
nacion efektivigon.

Sole por fari negrandan provon, ni faras la
jenan mallautan inviton:

Esperantistoj — bankaj oficistoj ĉeĥoslovakaj,
skribu al ni vian nomon kaj la nomon de la ban-
ko, en kiu vi laboras!

Ni ne postulas de vi, ke vi instigu vian ban-
kon uzi Esperanton, sed ne postulu de ni ian
korespondadon pri tiu ĉi afero. Ni kolektos la
nomojn kaj vidos, kio estas farebla.

Pri la sesdekjara ekzisto de Esperanto atent-
igis vastan publikon niaj kluboj en Praha kaj
Brno pendiginte grandajn belajn ĉeĥlingvajn afi-
ŝojn, kiuj pendis en julio kaj aŭgusto kelkajn
semajnojn en tre respektinda nombro. Eldonis
EK Brno.

En Lidice, la ĉeĥoslovaka loko, kie montris la Teŭtono sian plenan furiozon, malaperis ĉiuj vivantaj estajoj. Ĉiuj viroj estis mortpafitaj, la virinoj kondukita en koncentrejojn, infanoj disdonitaj al germanaj familioj por germanigo. Oni retrovis nur kelkajn el tiuj infanoj kaj ankaŭ sole kelkaj virinoj restis vivaj. Unu inter ili, sin-

porino Růžena Lišková, fariĝis esperantistino. Siaj leteroj montras sinceran entuziasmon por nia nobla afero.

Radio-Praha ricevis en septembro konfirmon pri aŭskultado el Indio. Ĝi estas trideka lando, el kiu venis tia konfirmo.

LINGVO

13. text k překladu

Politické uklidnění zvolna postupuje a uvolňuje místo k řešení hospodářských nezbytností. Z nich na přední místo byl postaven úkol sestavy dlouhodobého hospodářského plánu. Tři socialistické strany předložily již vládě své návrhy a ve zvláštní schůzi ústřední plánovací komise nastínil předseda vlády úkoly a cíle pětiletého čs. plánu. Cílem je základní přeměna skladby čs. hospodářství směrem od lehkého průmyslu (sklo, porcelán, keramika, textil a i.) k průmyslu těžkému, zejména strojírenskému a kovodělnému vůbec. Předpokladem této přeměny je investiční plán v rozsahu 340 miliard v pěti letech a změna orientace našeho vývozu jeho zesílením do zemí východní a jihovýchodní Evropy, tedy zvláště do zemí slovanských a vůbec zemí s plánovaným hospodářstvím. Návrhy dlouhodobého plánování, vypracované jednotlivými stranami, mají mnoho styčných bodů, rozdílů jsou ve zdůraznění některých zásad ve shodě s programovými hledisky stran. Úkolem ústřední plánovací komise bude vypracovat jednotný, vnitřně zladěný a našim poměrům odpovídající dlouhodobý plán.

Překlad prosíme do 14 dnů po vyjití tohoto čísla.

Tasko 12.

Oni lernu per eraroj! (Kidu paĝon 73!)

La ideo de la 12-a leciono montriĝis tre alloganta. Ĝi atingis sensacian atenton, aplaŭdon kaj deziron daŭrigi similan lecionojn (ĉu fervoro, ĉu sciemo, ĉu — malico?). La plej zorga kaj trafa estis la kritikisto de s-ro prof. ing. J. K och m a n el Smíchov, al kiu ni sendas libron kiel premion. Ankaŭ s-ro J. H a n u š el Ĉ. Lípa montris sian kapablon por senkapiĝi faletintajn aŭtorojn. Sed aperis ankaŭ korektoj malĝustaj, kiel la aŭtoroj vidos el niaj klarigaj aldonoj.

Jen la decido de propravolaj kritikantoj:

1. Inter Buda kaj Pest fluas Danubo (la nomo de rivero estas sen la artikolo).

2. La laboristo manĝis paprikon (parto de la tuto estas sen la artikolo: trinki akvon, manĝi panon, ŝuti sablon ktp.).

3. Karlo estas frato de Margareto (neniu argumento por la artikolo).

4. Simjoro instruisto faros riproĉeĝojn, se mi ne scios la poemojn (kelkaj proponas: faros bruajn riproĉojn, kolereĝos, ekscitiĝos, furiozos — ĉiuokaze oni ne povus toleri en la lernejo instruiston, kiu farus skandalon!).

5. Ĉu vi volus loĝi sur la luno? (Sur la supro, ne en la interno de la luno, same kiel sur la tero, ne en la tero.)

6. Mi ofte vojaĝas en (aŭ: per) la aŭtomobilo (aŭ helpe de ĝi: aŭtomobile; ĉar en ĝia interno, ne sur ĝia supro).

7. Mi vizitus teatrojn kaj kinojn (ne ĉiujn, tial sen la artikolo; la opinio, ke oni povas viziti sole personojn, ne objektojn, estas rimarkinda, sed nekutima).

8. Sidu en la benko! Aŭ: Sidigu vin en la benkon! („Sidu“ kun akuzativo de direkto estus plaĉa kaj eble komprenebla, tamen ĝi estas — almenaŭ ĝis nun — kontraŭregula kaj tute certe ne uzebla en kiu ajn lernolibro por komencantoj!; „sidiĝu“ estas kutima, sed nepreciza; „sidiĝu la benkon“ estas nebla, ĉar vi sidu, ne la benko sidu, igu sidi vin, ne benkon!).

9. Ne staru en la fenestro! Aŭ: Ne starigu vin en la fenestron! (Analogia klarigo kiel sub 8; unu volas: Ne staru apud la fenestro, ne starigu vin al la fenestro; kelkaj toleras „sur“, kvankam aliaj kredas, ke „stari sur la fenestro“ oni povas, se ĝi estas kuŝanta sur la planko; aperis ankaŭ „antaŭ la fenestro“).

10. Kial laboras la ŝoforo en garaĝo kaj ne en drogejo?

(La artikolo senutila; por komencantoj estas preferindaj formoj: drogo, drogisto, drogejo, kvankam drogerio ne estas malĝusta, ĉar internacia.)

11. Ĝia ĉambro estas en la dua etaĝo (etaĝo estas spaco kaj oni loĝas en ĝia interno; ĝi ne estas surfaco, oni ne loĝas sur ĝia supro).

12. Ni konstruiĝos familian domon en vilaĝo apud nia urbo (ni mem ne konstruos, sed ni iĝos konstrui la domon; vilaĝo neniel difinita, tial sen la artikolo; „apud“ estas ĝusta, kvankam kelkaj skribintoj postulas pli bonan „proksime de“).

13. Tie ni matene manĝos, aŭ: tie ni matenmanĝos, aŭ: tie ni prenos la matenmanĝon (la ripeto „manĝi manĝon“ estas senbezona).

14. Ni manĝas pomon, ni estas ja malsataj. Aŭ: Ni manĝas pomon, ĉar ni estas malsataj. (La plej natura kaj logika loko de „ja“ estas post la verbo.)

15. Ponto kondukis super la rivero (aŭ trans la riveron; por kiu estus ponto tra la rivero? Tra la rivero povas konduki kablo, ĉeno, ŝnurego k. s.).

16. Ni sidis ĉe la tablo. Aŭ: Ni sidigis nin al la tablo (komparu 8 kaj 9!).

17a. La vetero estas ofte kaprica, kiel la homo mem; aŭ ... same kiel homo („mem“ post la vorto, al kiu ĝi apartenas).

17b. Razilon posedis sole la edzo (la edzo sola), lia edzino ne havis ja lipharojn (komparu 14!).

18. La kudristinoj ne estis tro sanaj, ili ne povis ja multe promeni; aŭ pli bone ... ĉar ili ne povis multe — ofte, longe — promeni).

19. Ŝi vizitis nin, proksimiĝis ja kristnasko (aŭ: ĉar).

20. Moderna magazeno estis konstruita apud pompaj palacoj (magazeno povas ruiniĝi, tio estas fariĝi de si mem ruino, sed ĝi ne povas konstruiĝi de si mem, iu devas ĝin konstrui, tial ankaŭ: Oni konstruis modernan magazenojn).

21. Ni pleniĝis (aŭ: tropleniĝis) nian stomakon per varma kafo („ŝtopi stomakon“ estas esprimo neakceptebla, senseca; pleniĝi de aŭ kun estus malĝuste, ĉar „kafo“ ne estas faranto, sed rimedo).

22. Kie estas la komenco, kie la fino de Danubo? (Legu 1!)

23. La historiistoj parolu multe pri la revolucioj, ili estas ja gravaj partoj de la historio, aŭ pli bone: ... ĉar ili estas ... (eraro de unu kritikinto: „la historiistoj“ estas nominativo, ne vokativo, kiun sekvas komo).

24. Mi volonte legas romanojn kaj novelojn (ĉu ĉiujn? aŭ: kiujn? Uzo de la artikolo tute malĝusta.).

25. ? (Propozicio nekomprenebla kaj nekorektebla; ĝi vekis amuzan konfuzon ĉe la partoprenintoj; kion deziris diri la aŭtoro? Ĉu difini la percepton tragedio? — Tio ne estas skandalo. Ĉu moki fuŝitan teatraĵon? — Tio ne estus tragedio. Ŝajnas, ke la aŭtoro volis esti spritplena kaj ŝercema, sed en tiu ĉi punkto li tute malsukcesis; naskiĝis sensecaĵo aŭ almenaŭ nekompreneja.)

26. Mi estas lernema; mi ŝatas ja lerni ĉion (tial mi ŝatas lerni ĉion; pro tio mi ŝatas ...).

27. Ŝi estas laborema; ŝi laboras ja de mateno ĝis vespero, aŭ: tial ŝi laboras ...

28. Vi estas estiminda, vi estas ja moderna pedagogo; aŭ: ĉar vi estas ...

29. Ili staris antaŭ palaco (kiu estis) konstruita en klasika stilo. (Vidu 20!)

30. La muzeo konsistas el dudek fakoj (pli bona ol „klasoj“ aŭ „apartigoj“; „ĉambroj“ ne sufiĉas, ĉar la nombro da ĉambroj kaj fakoj povas esti diferenca).

31. La naturo estas ja belega, sed artistoj plibeligas ĝin. Aŭ: La naturo estas belega, malgraŭ tio artistoj ... Aŭ: La naturo estas tamen belega, sed ...

32. Ili vojaĝis en la tramo, per la tramo, trame (relegu 6!).

33. Ili sidigis sin en malgranda parko. (Ĉu ili ne restis sidi, post kiam ili eksidis? Ĉu ili tuj ekstaris kaj restis nesidantaj? Malprava estas la opinio, ke „eksidi“ postulas akuzativon; kie ili eksidis?)

34. En nia urbo oni malfermis (inaŭguris) muzeon (malfermiĝis ĉielo, roko kaj simile, sed la muzeon oni devis malfermi, iu devis tion fari; io alia estas: oni malfermiĝis).

35. La elefantoj faris bruon, kiam (pli bone ol se) iu volis trompi ilin (la elefantoj faris ekscesojn, spektaklon, kriegis, furiozis, sed ili ne povis fari skandalon, ĉar skandalo ne estas (kiel erare diras P. V.) la indigno pro maldecaĵo nek brua kaj kolera esprimo aŭ monstro pro la indigno, sed kontraŭe ĝi estas maldecaĵo mem vekanta indignon, malplaĉon, abomenon).

36. Pedagogoj devus komenci la instruadon ĉe (aŭ: al) la bestoj (ankaŭ tiu ĉi propozicio faris grandan konfuzon ĉe la legintoj, kiuj ne povis kompreni intencon de la aŭtoro; ni komprenis tiel: pedagogoj instru antaŭe bestojn por havigi al si kapablon instrui infanojn; aliaj komprenis kontraŭe: pedagogoj estu antaŭe instruataj de bestoj por fariĝi kapablaj instrui la aliajn; jen konsekvencoj de tendenco al ironio; „instruado kun la bestoj“ estas netaŭga; „instruado pri bestoj“ ne estis certe intencata de la aŭtoro).

37. Felice tiuj ruinoj ne ekzistas plu (estis klara preskaŭ por ĉiuj).

38. En la koridoroj preĝis la monaĥinoj (same kiel ĉe 11 k. a.).

39. Studentoj vojaĝis per aŭtobuso (ne estas kaŭzo akcenti ĉu „en“ aŭ „sur“).

40. La arbojn prizorgis la laboristoj mem (komparu: 17a; „la laboristoj solaj“ estas alisenca).

41. Turkoj regis en la mezo de la lando (en la mezo, kiel en la lando, ne sur la mezo, sur la lando).

42. Edmondo marŝis trans (inter) montoj kaj valoj (ĉu oni povas marŝi tra montoj sen tuneloj?).

43. Junuloj kunvenis (amasiĝis) en la halo (estas vere, ke Zamenhof kantas „kolektiĝas paca batalantoj“, sed certe li ne estus dirinta „kolekto da batalantoj“, sed kunveno aŭ amaso; konsekvenco estas: homoj kunvenas, amasiĝas, arigiĝas, sed ne kolektiĝas).

44. Jen la viro de ordo ekparolis al li (la esprimo „la

viro de ordo“ por policano estas ĉie kutima kaj komprenebla, sekve eraris, kiu elstreke ĝim).

45. La vinberaro estis kara (multekosta), ĉar ankoraŭ ne venis la sezono de vinberaro.

46. La libro estis presita en la rusa lingvo (la libron oni devas presi, ĝi ne presiĝas; certe sufiĉas „rusa lingvo“, tamen oni ordinare uzas la artikolon).

47. En la familio li estis estro; aŭ: li estis familiestro (ĉiukaze estro kaj familiestro sen la artikolo; la vorton „familio“ oni ne bezonas ripeti).

48. Li estis kredema persono, li kredis ja eĉ nekred-eblan historion. Aŭ: Li estis tiel kredema, ke li kredis eĉ...

49. Cigaringon li ne havis, li ne fumis ja; aŭ: ... ĉar li ne fumis.

50. Kiam ekmarŝis la morto, li ne ektimis; aŭ: ... li ne eksentis timon.

Oni vidas, ke la riproĉoj de legantoj al la aŭtoro estas neniam gravaj; li povas esti kontenta kaj certe li ne koleras nin kaj niajn legantojn. La leciono lumigis al la legantoj kelkajn punktojn de nia lingvo, tio estas utila rezultato por ĉiuj. Ni dankas al la partoprenintoj, inter kiuj krom la supre jam nomitaj sinjoroj estis ges-oj: Dek. P. Macek, Pulgary, ing. E. Tuháček, Olomouc, J. Zdvihal, Týnec S., M. Vadasová, Olomouc, J. Šlepička, Vodňany, L. Kučera, Roudnice L., J. Kubásková, Stankov, A. Přehnilová, Olomouc, S. Valešová, Turnov.

Fine ni atentigas la legantojn, ke en la dua enkonduka alineo (pĝ. 73) elfalis du vortoj dum kompostado; oni legu: ... ni citas propoziciojn, kiuj estas ne ĉiam perfektaj... En la lasta alineo (pĝ. 74) oni legu: ... ricevos libron kiel premion.

Aldono al s-ro J. H. el Ĉ. L.: Via riproĉo pro la propozicio „Vendrede vespere okazis la publika prelego en la kafejo G. kaj ĉeestis ĝin proksimume 200 personoj“ (pĝ. 70) estas malprava kaj via teksto ne estas pli, sed malpli bona: „Vendrede vespere okazis publika prelego en la kafejo G., kiun ĉeestis...“; „kiun“ rilatas al „kafejo“ sed ĝi devas rilati al „prelego“, en via teksto oni devus ripeti: kiun prelegon ĉeestis... Elizii = forigi la finan vokalon de vorto; elizii artikolon signifas: skribi kaj diri l' (kun apostrofo) anstataŭ la. Diri „prelego“ anstataŭ „la prelego“ ne estas elizio de la artikolo, sed simpla ellaso, forlaso, forigo. bh.

LOKAJ INFORMOJ

Baŭov. — En nov. 1946 komencis nova kurso. Ĝi estis aranĝata de ŬRO, kies gvidanto estas tre favora al nia lingvo. Partoprenis 23 personoj, inter ili estro de skoltaj kaj kvin geinstruistoj de la burĝa kaj popola lernejoj. Oni instruis laŭ lernolibro de Kilian. Kurson gvidis fak-instruisto F. Omelka.

Bratislava. — Anna Alamo parolis la 16-an de junio kun tre bona sukceso. Post la prelego konkurenco okazis en kafejo Ŝtefania inter esperantistoj en regno de spritaĵoj. Laŭ „Esperantisto slovaka“ venkis nenomita samideano, enskribinta en ŝian memolibron sekvan versokvaron: „Al Svedujo? — Tre necesa la monujo! — Al Alamo? — Sufiĉas nur kora amo!“

Brno. — EK aranĝis la 25. 8. prelegon de Dro A. Baur el Bern en aŭditorio de medicina fakultato pri temo: Svislando. Dro Baur en komenco menciis la universalan kongreson de E. en Bern kaj poste parolis pri principoj de svisa demokratio k. neŭtraleco. Pri ĉiu lego, kiun ellaboras parlamento, decidis referendumo, ĝenerala popola balotado. Frunte de ŝtato staras 7membra kabineto, kiun prezidas alterne unu el la membroj, reprezentanta samtempe Svislandon, tie do ne estas nomo de prezidento tiel konata, kiel en aliaj landoj. Plimulto en Svislando ne subpremas malplimulton, ne diktas al ĝi, sed ĉiam klopodas pri interkonsento kaj kompromiso. Poste estis projekciitaj filmoj, kiuj konatigis la publikon kun naturbelaĵoj de Svislando kaj vivmaniero de ĝia loĝantaro. Ĉeestis 140 personoj, malgraŭ varma vetero, bonvenigis kaj enkondukis J. Vondroušek, bonege kaj pretece interprete s-ano J. Kořinek. La prelego tre plaĉis kaj bone sukcesis. Al ŝatataj gastoj estis montrita Brno kaj grotoj ĉe Macocha, eĉ Bratislava, dank' al afableco de ges-roj

Kořinkovi. Pri la prelego raportis 2 ĵurnaloj. — Privata lernejo Ŭstav mod. řeči, kiu havas siajn filiojn en 43 lokoj, metis en programon de sia instruplano Esperanton. La klubo gratulis kaj zorgis pri diskonigo kaj disvastigo de la prospektoj.

Bystřice pod Hostýnem. — Malnova lulilo de Esperanto-movado inter ĉeĥoj. Post ambaŭ mondmilitoj la movado profunde dormis. Sed kiam venis la printempo 1947, ĝi komencis maldormiĝi. Oni serĉis restojn de estintaj ĝesamideanoj kaj formis el ili rondonton, kiu kunvenas ĉiudusemajne kaj ekzercas precipe en esperanta interparolado. Jen estas nomoj de tiuj revivuloj: geedzoj Ĉejka kun filo Mirek, s-ino Flašarová, kuracistedzino, Greinecker, instruisto, f-ino Holibková, direktorino de infanvaritejo, Hrabal, fervojinspektoro, Chvatík, ĝardenisto, geedzoj Krčmář, presejestro, f-ino Vaňková. S-ro Hrabal akceptis la taskon prepari kaj gvidi programojn de kunvenoj.

Ervěnice. — Ministroj kaj oficistoj, gvidataj de lokomotivestro Ladislav Kopecký, lernas kaj propagandas Esperanton.

Hradec Králové. — 29. VIII. publika parolado de sviso Dro A. Bauer pri Svislando kun filmoprezentado, kiun vorte akompanis s-ino Bauer. Tradukis Vitek, organizis la loka EK, aŭskultis 300 p. Jam antaŭan tagon la 200 sidlokoj estis venditaj. — Kelkaj kursoj komenculaj kaj perfektigaj estas preparataj, por eksterurbanoj eĉ kurso perletera. — Studento de la gimnazio starigis ekspozicion en ekspozicia kesto de sia lernejo. Multa intereso pri ĝi, eĉ la profesoro ne ŝparas atenton kaj laŭdon. — 16. IX. forlasis la EK ĝia sekretario, instruisto Vitek, por entrepreni pluan prelegvojaĝon al nordaj landoj. Bonan

sukceson! Almenaŭ tian, kian rikoltis la antaŭaj 90 prelegoj en Svedio. — La loka E-presejo Oma pretigas poŝkalendareton por e-istoj. Baldaŭ vi povos mendii ĝin ĉe la loka EK. — La programo por la ĉiuvendredaj klubkunvenoj en kafejo Národní estas fiksita ĝis 19. XII. — Orientbohema radiostacio en Hradec Králové elsendas nun E-programon ĉiumarde je la 21.45, ondlongo 238 metroj, daŭro 15 minutoj.

Chomutov. — Rudolf Tůma, helpata de Gruntorád, de samideanoj el Kundratice kaj el Hora sv. Šebastiána, sukcesis vekii intereson pri nia lingvo en Chomutov. Ili intencas fondi lokan grupon.

Jablonec n. N. — 4. VII. publika parolado de s-ino Alamo pri Svedio kun lumbildoj. Tradukis Vitek. La brile sukcesinta entrepreno estis organizita ne nur de la loka klubo, sed ankaŭ de la oficiala distrikta ŪRO.

Karlovy Vary. — E-klubo luis propran klubejon en la strato Bělehradská n-ro 3, proksime de la distrikta juĝejo. Regulaj kunvenoj okazas ĉiuĵaŭde inter 19—21 horo. TJO-anoj (junularo) havas apartan kunvenon ĉiun lundon de la 19-a horo. — Dum la banejĉefsezono vizitis niajn kunvenojn kiel gastoj jenaj gesamideanoj: Milada Poláková, Jablonec n. N., Růžena Mastná kaj Marie Hirschová el Brno, Lída Malá, Pardubice, Frant. Patera, Cheb, Josef Patera, Frant. Lázně, ing. B. Guttmann, Teplice-Šanov, Dobroslav Zeman kaj prof. dr. Hugo Jokl el Tábor, Josef Němec, Praha, František Bárta, Žilina, dr. Karel Hoenig, Veselí n. Luž. Aparte menciinda estas ĝojiga vizito de sveda samideano Maria Persson el Malmö, kiu restis ĉi tie preskaŭ tutan monaton kiel gastino de nia klubano Fr. Mílek. — Belajn diapozitivojn, propagandantajn Esperanton, projekcias ĉe ĉiuj filmprezentadoj lokaj kinejoj.

Lázně Bohdaneč. — El raporto pri agado de nia malnova amikino Ant. Grosmanová povas lerni niaj pioniroj, kiel oni povas labori eĉ estante sola en malgranda loko. Sian esperantan bibliotekon, enhavantan famajn verkojn de nia literaturo, la Enciklopedion de Esperanto, Originalan Verkon de Zamenhof, Bibliografion de Internacia lingvo ktp., sume proksimume 200 volumojn, lokigis s-ino Grosmanová en vendejo, pri kiu ŝi disponas kaj emetis sursbrilon „Esperantská klubovna“. De Loka Nacia Komitato ŝi ricevis permeson uzi la lokan disaŭdigon. La 22-an de junio ŝi komencis, sonigis nian himnon kaj alparolis la lokan publikon en tiu malgranda, sed ĉarma banloko. S-ino Grosmanová vizitis la lokan klerigan konsilantaron, lernejojn, entreprenojn lokajn, disdonis niajn propagandilojn (ĉion je sia propra kosto) kaj petis moralan subtenon. Loka kantista koruso estis petita prezenti la kanton „Poem“ de Fibich en esperanta traduko. S-ino Grosmanová scias labori lerte kaj ne laciĝas. Nun ŝi instruas nian lingvon al du skoltinoj, estas kontenta pri siaj sukcesoj kaj daŭrigas la klopodojn. Krome ni devas danki tiun samideaninon pri iniciato en grava afero de tutŝtata signifo, pri kies rezulto ni aŭdos espereble baldaŭ.

Nový Bohumin. — La 8an de julio estis fondita Esperanto-klubo. Ĉeestis 18 personoj, el kiuj 11 aliĝis al la klubo. Elektitaj: prezidanto Alfons Kermel, vicprezidanto Ad. Trombala, sekretario Fr. Kocur, kasisto Pavel Trombik. Kunvenoj ĉiumarde en hotelo Avion.

Nové Zámky. — Kurso por 40 p. gvidita de dr. Gajdoš.

Ostrava. — Kurso por komencantoj, pri kiu ni ĝis nun ne raportis, estis malfermita pasintan novembro kun 24 p. Instruis Chaloupka en Lidový dům, Na Kamenci, ĉiuse sabate je la 19-a Ĉe-metode. — Esperantista rondeto en Slezská Ostrava havis ĵarkunvenon en Lidový dům na Kamenci la 12-an de aprilo. La invitilo tre trafe rekomendis propagandon de la Sokol-kongreso kaj po-individuan varbadon. — En O. Kunčičky la 7-an de septembro kunveno de lokaj esp-istoj, dum kiu anoncis Josef Hanzelka, ke estis aprobita statuto de la loka Esperanto-klubo. Fonda ĝenerala kunveno kaj komenco de E-kurso kun malgranda ekspozicio 5-an de oktobro. Ejo estis disponigita en domo de komunista partio, kie okazos regulaj kunvenoj ĉiun vendredon je la 19-a horo. — En O.-Zábřeh la 30-an de marto fondkunveno de nova Societo de esperantistoj „Komenský“; 45 membroj, prezid. Kubala. La fondon antaŭiris tritaĝa publika ekspozicio kaj memorfesto pri Komenský kun ĉefi- kaj interlingva programo de kantoj, deklamado kaj muziko; 160 p. Regulaj kunvenoj ĉiun 4an sabaton en Zábřeh, Družstvo, strato Chalupníkova 8. Meznombro ĉeestas 35 p. Loka

propagando per surstrata kesto ĉe la kunvenejoj kaj per afiŝado en magazenaĵoj montrufenestroj.

Pacov. — Kunvenis abiturientoj de komerca akademio kaj komerca lernejo kaj fondis Esperantistan klubon. Prezidanto estis elektita Fr. X. Papež, sekretario Jan Kokeš. Pri la fonda kunveno raportas „Práce“ (Tábor-eldono) el 4. IX. 1947. La raporto estas ĉefartikolo sur la Tábor-kolono kaj havas tri emfazajn titolojn: „Kunlaboro kun esperantistoj de la tuta mondo“, „Kultura Pacov venas kun Esperantista klubo“, „Ataka junularo komprenis signifon de unueca mondlingvo“. La tre impresa artikolo raportas, ke bona konsilanto al esperantistoj en Pacov estos eksĵurnalisto, nuna librovendisto en la urbo P. Pláček, kiu antaŭ multaj jaroj kulturis Esperanton kiel unu el la pioniroj. Li estis membro de E. K. en Praha, kiam estis ĝiaj prezidanto mag. konsilisto V. Kraus kaj sekretario Dr. Kamarýt. — Ni legis la artikolon kortuŝate kaj salutas la malnovan pioniron fajre kaj la novajn esperplene. Sukceson, amikoj!

Podmokly. — La 24-an de septembro s-ano Chmel kunvenigis la partoprenintojn de printempa kurso por diskuti la eblecon de nova kurso por komencantoj, kaj de plua organiza laboro. La vigan diskuton subtenis ĉefe ges-anoj Růžička per sia entuziasmo. Ĉeestis gasto el Praha, s-ano Echtner, kiu al la novuloj adresis mallongan supervidon de la interlingva demando. — 2. X. malfermo de kurso en urba legejo. 18 p., instruas Chmel, ĉiuĵaŭde je la 19a. Post favorplena alvoka artikolo publikigis ĉiumarde ĵurnalo Mladá fronta, regiona eldono, kurson de E., redaktas Chmel.

Prostějov. — S-ino A. Alamo parolis la 10-an de junio en urba teatro komplete plena. Antaŭan tagon dum gimnastika prezento de studentoj ŝi alparolis la ĉeestantaron (10.000 homojn) per mikrofono svedlingve kaj esperantlingve, tradukata ĉeflingven. La alparolo estis akceptita kun granda ovacio.

Pržno kaj Ratiboř. — En tiuj du montaraj vilaĝetoj parolis sukcese pri Svedio s-ino A. Alamo, la 11-an de junio en Pržno, la 12-an de junio en Ratiboř. En loka preĝejo salutis la parolantinojn kaj la ĉeestantaron la pastro de Ĉefaj fratoj Janeba. Ĉeestis proksimume 400 personoj, ĉe kiuj vekis nia sveda amikino veran entuziasmon.

Sabinov. — Loka grupo de SES estis fondita; prez. s-o Pavol Mikula, direktoro de banko Tatra, sekretario s-o Karol Mikloš, profesoro. Kurso komencula de 17-a de aprilo, gvidita de Štefan Sninčák, pastro en Michalany.

Šternberk. — Distrikta kultura konsilantaro kun Esperantista rondeto en Šternberk aranĝis la 11-an de septembro en salonego de Ĉefa Junulara Asocio paroladon de regiona peranto Vlastimil Blažek el Olomouc pri la Berna kongreso. Klarigojn aldonis distrikta peranto Ant. Harna. La parolado signifis bonan propagandon por la preparata E-kurso en tiu ĉi urbo.

Tábor. — E. klubo komencis regulajn semajnajn kunvenojn en hotelo Znamenáček mardon la 9-an de sept. S-o J. Škorpil raportis pri la Berna kongreso, Dr. Z. Dvořák pri siaj impresoj el libertempo. — La klubo aperigis propagandajn glumarkojn 55×55 mm kun teksto „Esperanto — reĉ zítřka“. Liveras Jožka Škorpil, Tábor 235 aŭ nia Libroservo.

Turč, Sv. Martin. — Prelego de A. Alamo estis la 14-an de junio en advokata ĉambro, ĉeestis granda nombro de enloĝantoj. — La 15-an de junio oni malfermis Esperanto-ekspozicion en Slovaka nacia muzeo, kiu daŭris ĝis kongreso la 13-an de julio.

Úpice. — 6. V. publika prelego en urba domo, organizita de SČM (junulara ligo). Prelegis prof. Beneš el Trutnov, prez. de SOPV Trutnov (loka grupo de liberigitaj propolitikaj persekutitoj), kunkremento de E-rondeto de pastroj, arestitaj en Dachau, eminenta oratoro. Krome parolis Safránek el Trutnov. 50 p. — 17. V. katolika organizo aranĝis prelegon kun filmo pri Nederlando en granda salono de la gastejo Vacek, preskaŭ tute plena. Prelegis fratoj Filip. — Bonan propagandon faras kesteto de ŪRO ĉe la ĉefa strato.

Ústí n. L. — La 1-an de oktobro vizitis la lokan klubon gastoj el Podmokly kaj Praha. S-ano Echtner parolis pri la kongreso en Bern. Lingvo-ekzerca ludo, praktikata dum preskaŭ ĉiu kunveno, finis la agrablan kuneston.

Valaŝké Meziříčí. — La 10-an de junio parolado de s-ino A. Alamo pri Svedio. Raporton pri tio sendis la distrikta inspektoro de bibliotekoj, kiu tre laŭdis la aranĝon, la oratorinon kaj ankaŭ la tradukinton Kvita, kaj bedaŭris, ke pro aranĝo en ne tre taŭga tempo la ĉeestintaro ne estis multa. Ni tre ŝatas ricevi raportojn de oficialuloj, kiuj diras, ke estas farita bona propagando por E. kaj ke ilia (oficiala) institucio, tie ĉi la Distrikta Kleriga Konsilantaro, intencas aranĝi aŭtune kurson de E. **Vratimov.** — Miroslav Mojžišek kolektis grupon de 20 samideanoj en tiu loko kaj preparas fondon de klubo.

NI LEGIS

„Inter ĉefoj mia hejm“ estas titolita artikolo de Janinka van Oers el Rotterdam en Heroldo (1. VII.). Ŝi travivis kelkajn semajnojn en familio de s-o L. J. Svoboda en Plzeň. Ŝi traveturis plurajn regionojn de nia lando kaj jene resumas siajn impresojn: „Jes, laboremo estas la plej granda virto de ĉeĥoslovaka popolo. Kaj samtempe la ĉefoj estas tre gastamaj. Ilia spirito estas akceptema por ĉio bela; ili estas muzikemaj kaj religiaj.“ Estas agrable legi pri sia nacio laŭdajn vortojn. Ĝi estas ankaŭ embarase, ĉar ĉiu fido ligas al pli intensa plenumado de devoj. La citaĵo estu pardonita pro bezono premi manon de la vizitintino, ĉar efektive ŝia bona volo meritas esti akcentita kaj salutita. Bonaj homoj estimu sin reciproke!

Esperanto kaj USSR. Diversajn faktojn kaj konjektojn pri sinteno de ruslanda registaro al nia movado redonas artikolo de D-ro A. Mildwurf en Heroldo (nroj 12—13). La redakcio aldonas al la artikolo rimarkon: „En majo atingis nin la unua Esperanto-letero postmilita el Sovetio. La letero estis stampita en Moskvo, ĝi ne estas cenzurita, kaj ĝi atingis nin ok tagojn post la dato de la ekspedita stampo. En pli poste alveninta poŝtkarto estis eĉ aludo pri Esperanto-grupo nun ekzistanta en sovetia ĉefurbo.“

Malfermo de la 950-j. jubileo de s-ta Adalberto en la katedralo de s-ta Vito en Praha estas bildo sur kovrilo de Espero Katolika (julio-aŭgusto), kiu enhavas artikolon pri tiu sanktulo „Apostolo de centra Eŭropo“ de Bořivoj Benetka. La artikolo meritas plenan laŭdon. En alia artikolo de tiu ĉi numero prof. Jan Filip priskribas ĉeĥoslovakon „Schola cantorum“ kaj ilustras ĝin per 3 bildoj de la knaboj-kantistoj. Krome enhavas tiu numero bildon de flago de s-o helpopiskopo Dro Eltschknor, kiu konate surhavas Esperanto-stelon. Niaj katolikaj amikoj akiras gravan meriton verkante kaj organizante sian gazeton tiamaniere.

Universala ligo de infanoriĉaj familioj estas fondata de la Flandra kaj Valona Ligoj de infanoriĉaj familioj. Oni proponas al ili uzon de Esperanto. Turnu Vin al Flandra Ligo de infanoriĉaj familioj, Troonstraat 125, Brusel, Belgio. (Espero katolika, jul.-aŭg.)

En nederlanda revuo por spiritismo „Spiritualistische Geloofsgemeenschap“ el junio-julio estas esperantlingva kolono „Leert Esperantol“.

Pri monumento al Nekonataj Infanoj 1939—1945, inaŭgurita en Praha, pentekoston 1947, raportas J. Mařík en Heroldo el 1-a julio.

30-a Bulgara Esperanto-Kongreso okazis en Plovdiv inter la 6-a kaj 9-a de septembro. Ni multe bedaŭris ne povante uzi la afablan inviton de la Kongresa Komitato kaj ni devis kontentigi per nura saluto, sendita al la kongresanoj. Ni esperas baldaŭ aŭdi, kiel pasis tiu jubilea kongreso de la viglaj bulgaraj amikoj. Aperis ĉe tiu okazo speciala poŝtmarko, montranta konturojn de Bulgario kun verda stelo en la mezo. Ni povas ĝin liveri al niaj legantoj po Kĉs 12.— afrankite.

Saluton!

Plej bela donaco al via eksterlanda amiko.
— Luksa broŝureto multkolora. Liveras por 15.— Kĉs nia Librovendejo.

RICEVITAJ LIBROJ

Pisemný kurs esperanta od prof. Jana a Karla Filipů, pěkně litografovaný, v 10 sešitech po 8 stranách, je ukončen. Obsahuje mnoho seznamů slovíček (vždy podle abecedy, esperantsko-česky). Cvičení z jednoho sešitu je v následujícím přeloženo, aby si je mohl čtenář zkontrolovati. Zájemcům zašle první sešit na žádost na pohlednici Fr. Bühr v Praze XVIII, Bělohorská 187.

Arboj de la arbaro kaj kampo de Frank Booth. Kun ilustraĵoj de Edith R. Turlington. The Esperanto Publishing Co LTD, Rickmansworth, Herts, Anglio. 40 paĝoj, 15×12 cm, 1 ŝilingo 10 p. afrankite. — Tiu ĉi libreto priskribas simple kaj trafe arbojn en Anglio: Frakseno, platan-acero, faĝo, karpeno, ulmoj (ordinara, mont-ulmo, aliaj), kverko. Tre instruaj bildoj akompanas la tekston. Ĝi estas legaĵo ĉarma kaj instrua. La broŝuro estas varba presajaĵo de la eduka junul-movado por knaboj kaj knabinoj „La arbarama popolo“ (13 Ritherdon Road Upper Tooting, London, S. W. 17). Juĝante laŭ la broŝuro la agado ilia estas tre respektinda. En la teksto ni vidis sole unu eraron, sed tre riproĉindan. La arboj enspiras karbon-dioksidon, ne oksigenon, kiel asertas la libreto sur paĝo 7. Popularaj verkoj devas esti laŭ la materialo donata tre korektaj. La traduko de la verko estas bonega, la nomo de la tradukinto ne estas en la libreto trovebla, kvankam li meritas sinceran gratulon. Kĉs 20.— ĉe ni.

Dr Ivo Lapena: Esperanto u deset lekcija. Potpuna gramatika međunarodnoga jezika sa vježbama i rječnicom. Treće prošireno izdanje. Izdao: Savez esperantista hrvatske, Zagreb 1946. Paĝoj 128. Prezo 20 dinarog. — Tria eldono de lernolibro de la eminenta kroata pioniro de Esperanto kaj de aliaj progresemaj ideoj. Ni laŭdu precipe multajn tre bonajn ekzemplojn, donitajn en lia lernolibro. La unua leciono enhavas instruon pri verbo kaj la personaj pronomoj (sen imperativo, kiu venas en komenco de la dua leciono). Participoj estas en la oka leciono. Estas donitaj tie tre detalaj klarigoj kun bonaj ekzemploj kaj modeloj pri kunmetitaj verboformoj. La esperanta teksto estas post ĉiu propozicio sekvata de teksto kroata. Ili ambaŭ estas verkitaj tre konsciencie, ke la ambaŭ tekstoj estu efektive samsignifaj ankaŭ en detalo. La aŭtoro akcentas bezonon klarigi detale ankaŭ parton sintaksan. Ni citu por ekzemplo lecionon naŭan pri „Du akuzativoj“. En la fino de la libro estas tekstoj de la Bulonia Deklaracio, de la himno, Ho, mia kor!, La vojo kaj fine esperantlingve kiel „Aldono“ neoficialaj afiksoj, uzataj por teknikaj terminaroj (-esk, -oid, -oz, -iz, -it, retro-, cis-, -iv) kaj „La principo de neceso kaj sufiĉo“. La tipografia arango estas tre plaĉa. Ni gratulas al samideanoj kroataj, ke ili posedas lernolibron tiom bonan.

Diversaj aŭtoroj: Novaj Esperanto-historietoj. Aabyhoj. Dansk Esperanto-Forlag (Ingemannsvej 9). 72 paĝoj, 16×21 cm. La prezo 3 d. kr. — La libro enhavas 70 mallongajn „historietojn“, mi dirus anekdotojn, rakontatajn en simplega stilo, en lingvo senerara laŭ gramatiko kaj laŭ sintakso. La kompilinto L. Friis proponas ĝin al studondoj por parola ekzercado kaj al novaj esperantistoj kiel facilajn legaĵojn. La anekdotoj estas ekstreme malnovaj, oni povas diri, ke pro ne unu el tiuj ĉi antikvaĵoj prapatrino Eva donis vangofrapon al Adamo. La anekdotoj estas rakontataj multvorte. Versimile la novaj esperantistoj enuos uzante tiun ĉi libron por akiri spertecon en legado. Kial ni supozas, ke aliĝas al Esperanto sole homoj, kiuj neniam ion valoran legis, homoj, kiuj ne posedas necesan kvanton de scio literatura kaj de respektiva gusto kaj kapableco taksu la valoron de presitaj tekstoj? Mi ekzemple spertis, ke Eterna bukedo altiris al nia movado homon, kies fideleco al ni estas multe pli firma ol de tiuj, kiuj kapablas sen enuo tralegi tiajn ĉi antologiojn. Kial uzi laboron de tre bona scienco de la lingvo por verkadi, tradukadi aŭ retradukadi tiajn senvalorajn kaj seninteresajn anekdotojn? Kial pretendi, ke nia publiko posedas tiom malaltan nivelon kulturan? La redaktinto kaj eldoninto pardonu mian sincerecon! Ilia scio de la lingvo kaj ilia intenco estas tre bonaj. Mi scias, ke legolibroj instruaj por fremdaj lingvoj ofte havas similan nivelon laŭ vidmaniero de literaturamanto. Sed tie ĝi estas pli facile pardonebla, ĉar lerni fremdan lingvon estas multe pli malfacile ol lerni Esperanton. Tial ni ne imitu tion, kio ne estas imitinda kaj prezentu al niaj komencantoj efektivan literaturon en korekta kaj facila lingvol

Tutmonda adresaro de la esperantistoj. 128 pĝ, 15×21 cm. Aperis sub aŭspicioj de la Internacia Esperanto-Muzeo en Wien (kort. konsil. Hugo Steiner), Wien I, Hofburg, Reichskanzlertrakt. Prezo 13-foja eksterl. leterafranko aŭ 13 rpk. — Jen adresoj de 7935 esperantistoj el landoj plej foraj (Kvinslando, Nova Sud-Gvalio t. e. Nova Suda Kimrujo, Kenjo, Burma ktp.) kaj plej etaj (eĉ Andorra estas inter ili). Interesa pruvo, en kiuj anguloj de la mondo oni scias nian lingvon, sed restas la demando, ĉu tiuj esperantistoj konsentos respondi al la atendebla atako de la korespondemuloj.

Ĉiujn esperantajn librojn, ankaŭ kompletajn bibliotekojn, aĉetas Librovendejo de EAĈSR. Sendu proponojn!

Nova esperantlingva invito al Sokol-kongreso en Praha 1948 aperis dum tiuj ĉi tagoj. Postulu ĝin ĉe Sletová kancelár, Praha III, Tyršův dům, kaj sendu ĝin al viaj amikoj.

SLOVNÍK

K celému nákladu dnešního čísla přikládáme prvních 16 stránek slovníku česko-esperantského od R. Hromady. Celý slovník bude mít nejméně 7 archů, t. j. 112 stránek, a naši předplatitelé jej budou dostávat s každým číslem pokud si to budou přát a toto svoje přání projeví zasláním snížené ceny 15.— Kčs složenkou, rovněž přiloženou k tomuto číslu. Stránky slovníkové nebudou totiž zahrnuty do rozsahu časopisu a Svazu vydáváním slovníčku vznikající výlohy, jež nemůže krýt jinak než očekávaným příplatkem 15.— Kčs.

Vydávání slovníčku jako přílohy časopisu jeví se nám v nynější době jako jediná možná cesta, jak opatřit našim členům tuto pomůcku, dnes tak potřebnou a stále tolik žádanou. Budeme se snažit, aby tiskárna sázela rychleji, aby celý slovníček byl v rukou předplatitelů co nejdříve. V každém případě budou jej však mít naši přátelé dříve, než by tomu bylo, kdybychom musili dále prodělavati cestu, nutnou k vydání slovníku jako samostatné knihy.

Přes malý rozsah bude slovníček velmi obsažný, jak ukazují první stránky. Vynechána jsou všechna slova mezinárodní, jestliže jejich kmenová forma se neliší od tvaru užívaného v češtině (advokato, astronomo, bronzo, cedro a p.), pokud ovšem k jejich zařazení nebylo důvodů jiných. Místa tak získaného bylo využito pro slova potřebnější. Slovníček je vybrán z rukopisu slovníku velkého, k jehož vydání zatím potřebné částky 260.000 Kčs nemáme.

Ve smyslu usnesení poslední výborové schůze Svazu činíme výzvu k našim členům, aby hojným upisováním podílů (100.— Kčs, 200.— Kčs atd., jež budou vráceny) umožnili nám pořízení separátních otisků slovníčku pro potřebu našich kursistů a nových esperantistů.

Všechnu korespondenci slovníčku se týkající (kritiky, rady, přání), řiďte na adresu Svazu Praha XIX, Uralské náměstí 9.

Skribu vian kompletan adreson, korespondante kun ni! Kaj skribu ĝin ankaŭ sur la leteron mem, ĉar koverto estas forĵetata. Tiun peton ni direktas ankaŭ al niaj grupoj, kiuj ne forgesu en ĉiu sia letero noti adreson, laŭ kiu ili deziras respondon.

Uralské náměstí 9 en Praha XIX estas adreso, al kiu direktu ĉiujn leterojn. Estas oficejo de entrepreno, en kiu laboras multjara kunlaboranto s-o Slavík. Li disponiĝis tiun adreson al la Asocio, sed ni ne devas malbonuzi tiun afablecon. Preterlasu personaĵn vizitojn en Uralské náměstí, ĉar s-o Slavík ne havas la eblecon ilin akcepti. Se vi deziras persone trakti kun iu funkciulo Asocia, bonvolu lin serĉi laŭ adreso, publikigita en n-ro 4 de nia revuo.

ESPERANTISTA VIVO

Mortis s-o Vojtěch Matouš, komercisto, multjara membro de la E. K. en České Budějovice. Entombigo okazis la 22-an de aŭgusto 1947 en tombejo Sankta Otília. Honorigata estu rememor pri li!

NOVA LISTO DE NIA LIBROSERVO

	Prezo Afranko	
	Kĉs	Kĉs
Papini, Historio de Kristo broŝ.		
574 pĝ. 13×20 cm	90.—	6.—
Deveno kaj historio de Esperanto.		
32 pĝ. 13×21 cm	6.—	1.20
Fibich, Poem. Muziknotoj por kanto kaj piano. Kun traduko en Esperanto, angla kaj franca l. 6 pĝ 23×30 cm	18.—	—.—
Afiŝetoj sur kartono. Verda stelo kaj surskribo »Esperanto«.		
Lasta provizo de la artistaj afiŝoj antaŭmilitaj. 21×29 cm	5.—	—60
10 ekz.	40.—	6.—
Al unu adreso ni povas liveri maksimume 50 ekz.	180.—	15.—
Ladaj tabuloj kun verda stelo kaj surskribo »Esperanto-informo« uzeblaj ankaŭ kiel stacidomaj tabuloj. Sildo taŭga por klubejoj kaj ĉiu esperanta aktivulo,		
29×42 cm	100.—	—.—
Glumarkoj kvarangulaj 100 ekz.	35.—	1.20
Poŝtkarto kun portreto de Zamenhof	1.60	—.—
10 ekz.	10.—	1.20

Prezkorektoj:

Lernolibro J. Šupichová Kĉs 28.—, afr. Kĉs 2.40.
Heroldo de Esperanto Kĉs 165.—.

UEA

Laŭ la interkonsento, farita kun la ĝisnuna peranto s-o Šustr, la administradon de UEA en nia lando prenas sur sin Esperanto-Asocio.

Por paĝi la kotizon de UEA uzu do pagilon de nia Asocio n-ro 9602.

La kotizoj por 1948 estas akceptaj jam nun. Ili estas:

MA (membro kun jarlibro k. gazeto) 125 Kĉs.
MJ (membro kun jarlibro) 50 Kĉs.

Vysokoškolská extenze o esperantu. Lektorát esperanta na Vysoké škole speciálních nauk v Praze uspořádá ve venkovských městech v době od 1. října 1947 do 30. dubna 1948 vysokoškolskou extenzi o esperantu, jež bude záležití buď v propagační české přednášce pro nejširší veřejnost aneb v 3 až 6 hod. semináři odborných esperantských přednášek jen pro esperantisty: a) o dějinách myšlenky jazyka mezinárodního, vývoji esperanta od r. 1887 do r. 1947, esp. literatury původní i přeložené, dějinách esper. hnutí mezinárodního i domácího, aneb b) o zajímavostech esperantské mluvnice (fonetika, člen, tvorba a skládání slov, užívání afixů, ig, iĝ, zvrtné sloveso, odvozená příslovce, přechodníky, složené časy a j.) a esperantské skladby. Blíže informace sdělí: Dr. Aug. Pitlík, Praha II, Křemencová 21.

Čtěte!

Snažíme se novou organizací práce zvládnout úkoly Svazu tak, abychom napříště vyhověli přesně a včas všem vašim přáním. Je nás málo a práce stále přibývá. Nemáme placené síly, která by se jí mohla věnovat celý den. Nemáme ani vlastních kancelářských místností. Vše, co nám píšete a co od nás žádáte, musíme zpracovat po večerech a nedělích, jak se jen dá. Pomozte nám. Máme k vám několik proseb, jejichž splnění jest pro vás maličkovitostí a nám práci velmi usnadní.

1. Veškerou korespondenci, ať již se týká čehokoliv, adresujte na naši adresu: Praha XIX, Uralské náměstí 9.

2. Pište čitelně své jméno a úplnou adresu, zejména na složenkách. Adresa na obálce nestačí. Každý dopis nechtě má přesnou adresu, na kterou má být dána odpověď. To se týká také klubů.

3. Přejete-li si několik různých věcí, napište o každé na zvláštní list papíru a pošlete vše v jedné obálce. Stačí nejstručnější popis záležitosti a váš podpis s adresou.

Roztřídíte podle možností tyto záležitosti:

a) Ideové a organizační náměty a dotazy, zejména ty, o nichž — pro jejich závažnost — bude jednat výbor Svazu.

b) Zprávy o vaší činnosti (pro Lokaj informoj nebo Kroniko).

c) Jiné redakční záležitosti našeho časopisu (články, překlady úkolů a pod.).

d) Hlášení nových členů (dvojmo), jejich platů, objednávky našeho časopisu a jiné administrativní záležitosti našeho časopisu.

e) Objednávky knih, jakož i ostatních předmětů, které inseruje naše Libroservo k dodání ze skladu.

f) Objednávky zahraničních časopisů.

g) Objednávky zahraničních knih, které pro vás musíme teprve ve světě sehnat.

h) Ostatní.

4. Na účet u Poštovní spořitelny čís. 12371 (text: Svaz esperantistů ČSR, účet knihkupectví, Praha) platte pouze za knihy, i cizí, propagační předměty a tiskopisy a cizí časopisy. Též za slovníky.

Na účet 9.602 (text: Svaz esperantistů ČSR, Praha) platte příspěvky (Svazu i UEA), předplatné „Esperantisty“, zkameny kotizo, dary a j. podle vyzvání.

Příspěvek UEA (dříve IEL) platte pouze složeným lístkem Svazu, č. 9602.

5. Neodesílejte peníze dříve, dokud na složenku (bezplatně) neuvědíte přesně za co platíte. Poznamenejte to tam i tehdy, píšete-li současně dopis. Jestliže objednávejte platem, poznamenejte, že jde o objednávku, která má být teprve expedována. Budete-li platit příspěvky

nebo předplatné na příští rok již v tomto roce, uveďte letopočet.

6. Základní členský příspěvek Svazu jest až na další Kčs 70.— za kalendářní rok. Časopis obdrží členové úplně zdarma. Neodkládejte placení příspěvků. Nemůžeme zaručit, že během roku budeme moci dodat dosud vyšlá bezplatná čísla.

Studenti a vojáci mohou platit snížený příspěvek Kčs 40.— za kalendářní rok. (Časopis dostanou zdarma.)

Rodinní členové, t. j. ti, u nichž v rodině jest již člen Svazu, zaplativší základní příspěvek, mohou platit snížený příspěvek Kčs 20.— za kalendářní rok. (Časopis nedostávají.)

Každý klub — jako odbočka Svazu — jest povinen přihlásit do Svazu všechny své členy a může pak za ně uhradit po Kčs 55.—. Studentské a rodinné příspěvky členů klubu jsou beze změny. Kluby stanoví obvykle své příspěvky tak, aby již zahrnovaly též příspěvek Svazu. Proto se doporučuje, aby členové klubů platili nikoliv Svazu přímo, nýbrž prostřednictvím klubů. Příspěvek pražského klubu (již včetně příspěvku Svazu) jest Kčs 100.— a platte jej na účet č. 9401 (text: Klub esperantistů v Praze, Praha II).

Členství Svazu obsahuje i kolektivní členství UEA (t. j. bez časopisu Esperanto a bez ročenky — pouze Servokuponoj). Svaz odvádí z došlých příspěvků příslušnou část UEA (nyní 5.— Kčs). Poskytuje-li ještě slevu klubu, nestačí krýt ani náklad časopisu. Nepožadujte proto slevy, můžete-li se bez ní obejít.

Dobročinností se meze nekladou. Poukážete-li nám vyšší částku než činí příspěvek a neuvedete-li výslovně její účel, připišeme přebytek s díky k dobrému tiskovému fondu.

Předplatné časopisu za 10 čísel činí nyní Kčs 60.—. Jednotlivé číslo Kčs 7.—. Objednáte-li předplatné svému zahraničnímu příteli, můžete nám poslat pouze Kčs 50.— za 10 čísel.

Doufáme, že touto spoluprací dosáhneme vaší spokojenosti, která bude i naší radostí. Rádi přijmeme pak vaši reklamaci, jestli snad některé vaše dřívější přání zůstalo bez vyřízení, a věříme, že v budoucnu se tak nestane.

TJO, Tutmonda Junulara Organizo kaj ĝia organo La Juna Vivo estas en nia respubliko reprezentata de s-o František Mašek, Karlovy Vary, Tř. krále Jiřího 17. Al li senpere sin bonvolu turni ĉiuj interesuloj. Ni transdonis al li ricevitajn pagojn por La Juna Vivo, kies jarabono estas nun Kčs 37.—.

Viziti la Sokol-kongreson venontjare deziras nederlanda instruisto kun edzino. Li serĉas tiucele amikon, se eble por reciproka vizito kun gastamo. Skribu al adreso: A. Verschoof, Kwartellaa 2, Vlaardingon, Nederlando.

Hledá se v Praze zručná korespondentka,
znalá esperanta a těsnopisu, na několik hodin
týdně za plat. Nabídky na Svaz.